

Sy-li spěwał,
Pilnje džěłał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw spróony
Napoј móny
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spař mérný
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwał,
Swěrnje džěłaš
Wšědne dny;
Džeň pak swjaty
Duši daty,
Wotpođń ty.

Z njebjes mana
Njeh ćí khmana
Žiwnosć je;
Žiwa woda,
Klě Bóh poda,
Wokřew će!
F.

↳ Serbske njeđělske lopjeno. ↲

Wudawa so kńzdu kobotu w Šmolerjez knihćišćećerńi w Budysćinje a je tam ja šchwěrtlětnu pschedplatu 40 pj. dostacž.

4. njeđzela po tsjoch kralach.

Psalm 12, 2—6.

Pomhaj, Anježe, šwjeczi šu woteběrali, a wěrných je mało mjes ćzłowstimi džěćimi! Kajska křutna a šrudna škóržba! Wo woteběranju wěrný a dobreho waschnja, šwěrnosće a počinkow! Njepočahuje šo tale škóržba tež na naš? Abó dyrbi wschitko, šchtož nowy ćzaš šobu pschínješe, runjewon jako dowolene placzicž? Njedyrbi šo škerje bóle tajtemu woteběranju wěrný a šwěrný wobaracž? A ćzomu dha je nam Bóh šwój šakon a ewangeliј dał? Tež my dyrbimy, kaž Dawit, špóšnacž najwjetšchu nusu našeho luda a ćzaša, šebi na jeje wotwobroczenje myšlicž a je šwójimi naležnosćemi k Bohu pschínčž. Drje je wjele, jara wjele nusy našch wótzny kraj psches wójniu potrjechilo, ale tale njeje ta najhóřšcha; w njej móža šo nabožne a duchowne počinki našeho luda wupruhowacž a šylnicž. A na wulkotne waschnje je našch lud a jeho knježestwo nad šwontownej nusy dobywalo a je šwoju šylnosć a wutrajnosć, štarosćiwosć a wobrónjenje wopokasało; ale šchto bychú wschě wulkotne, krasne šwontowne dobyćza a pošylńjenja našchemu ludej pomhale, hdy by wón šnutškwonje šo wupróšnił a škajł a natwarjaze a šdžerjaze možny wěrný a špokojnosće, šwěrnosće a počinkow šhubil? Našchemu ludej dyrbi šo tehodla š ćzašom wóćžto wotewricž, a někotružćuli šnutškwonu nusu dyrbjal wón temu wěćznemu pomharjej pschednjescž. Wšy chžyli se špěwarjom našeho psalma šo modlicž:

Pomhaj, Anježe, šwjeczi šu woteběrali!

Pomhaj, Anježe, šwjeczi šu woteběrali, a wěrných je mało mjes ćzłowstimi džěćimi. Šak tole šłowo trjechi, tež našche wóšady! Šak mało, kotřiz šo wo woprawdžite šwjeczenje šwojeho žiwjenja a smyšlenja prózuja! Šelko jich je, kotřiz žanu bojoscž psched tym wěćznym šudnikom njepokasuja, prawa bratra šranja, jeho pntaja se šwojej hubu pschewinycž a w šebicžnosći šo jenož wo šwój šamšny dobytš prózuja! Ššwjeczi šu woteběrali! To tež hižom špóšnajemy, hdyž do našchich domow hladamy: Štaršchi šu husto w njejednocze a šwadže žiwi, džěći njewotroštu w napominanju k temu Anješej. Ty škřišćišć njehořne šłowa a widžišć to škaženje, kotřez š njestróšbosće abó njepóććiwosće wukhadža. Ššamo wobrašy na ščěnje w někotřymžćuli domje ničšo natwarjaze abó rjane njepokasuja, ale husto dosčž něšchto hřěšćne abó knicžomne. Šłowšche wojowanja pschecžiwó alkošolišćmej a dobre pschiklady štróšbeho žiwjenja wschaf šu někotružćuli šhablazu dušchu pošylńjale a do někotřehožćuli domu žohnowanje pschínješće, ale šelko wobohich ćzłowjekow štona pod rjecžasami ćželnych abó šwětných žadosćžow! A šelko hubjěnych towaršchow šłaby hišće pschezo namaka k šwojemu škaženju! Pschezo šako šo žiwjenje škónći, kotřemuž wobroczenje abó wobnowjenje, kaž šo šda, móžno njeběšće. Šdže je to škrute a škutne wocžěńjenje šwójby a hospodarja, haj škrute nahladowanje šchule, žyrkwje abó tež krajnych šakonjom, kotřez chžedža šanjerodženju šadžewacž, ale tyjne powětr šwójšneho žiwjenja abó škrute wotšlado-

wanje psches hospodarjow so porědko namaka. Młodość wšchał šebi tež njeha wjele powuczenja lubicź dacz, a tola je to jej tak trěbne. Rak šu czi šwjeczi wotebërali? Haj, woni šu huſto doſcź, hdźež so šwjeczi namakaju, jako „šwjeczi“ hanjeni. Rak ſrudne tole ſnamjo! Šdy bychmy tola wšchitzy prawje „šwjeczi“ byli!

Prawe šwjeczenje žiwjenja pak móže jenož pšchincź ſ wëry. Duž tež nam našch teſt hnydom pšchiczinu ſa te njepocziſki mjenuje, kotrež w našchim ludu so namakaju. Wërných je mało mješ cźłowſkimi dźecźimi. Wo wërnoczi a wërje jich wjele njehadža nicžo wjedźecź. Šdže tež šu te domy, w kotrychž šebi ludžo dadža wot Boha poľnu wërnocź prajicź psches jeho šlowo a hdźež so mješ šobu w domjazej nutrnoczi natwarja! Dźeczi lëdma nëtotre modlitwy wot ſtaršich namufnu, haj lëdma nëſchto wot wëry na ſtaršimaj pytnu, ſkerje bóle w domach wotroſtu, hdźež so njewuſnamaja rad abo tola na jašne wašnje ke ſchecziſtju. Šwjeczenje njedžele psches Božu šlužbu wšchelažy ſkoro žyle ſabudu. Tehodla tež šu lëdma hišcže ſnaczi ſ žyrkwiniškim žiwjenjom a žyrkwiniškim pšchišlušchnoczi. Ale dyrbi dha ſ nami tež ſtajnje wróczo hič, kaž we Franžowſkej? Šzu-li mozy wëry hašle, tež bórſy mozy pózcziwoſcže a wšchecziſki pocziſkow hašnu. Pšchetož bješ wëry a wërnocze žane doſahaze pocžerjenja ſ dobremu nejšu. Wëra cźłowjekow ſahori ſ wšchemu dobremu a nadobnemu ſkutkej a jemu dušcha móž ſdžerži. Luther w krutej wërje do Boha ſ žyľym wulkim njepšchecziškim šwëtom wojowaſche. Auguſt Hermann Franka bu psches njehablaže dowërenje na Božu pomoz ſałožet ſnateje šyrotownje w Šali nad Šólawu. Wón ſapocža šwój ſtutk, jako 4 tolerje 16 krošchow w šwojej móšchni ſa šhudnych namaka. A telko žohnowanja je ſ tuteho wuſtawa wuſhadžalo! Tyšazam wobohich šyrotow je so na tajlele wašnje pucź ſ ſbožownemu ſemštemu žiwjenju poſaſak. W lëcže Frančoweje šmjercze 1727 so w tutym wuſtawje 2125 dźeczi wot 136 wuczerjow roſwucžowaſche, so 430 šyrotow a wjele ſtam šhudym dźecžem w šyrotowni jëdž dawaſche. Š dźakowanjom šmëmny tež na wjednikach naſcheho wójſka widžecź, kať ſ mozy šwojeje wëry wulke ſtutki wuwjedu. Wošebje šmëmny so Bohu ſa naſcheho šhëžora dźakowacź, kiž je ſ ſchecziſtju wëry móž a wutrajnoſcź, kaž tež pocziſki a dobre ſtutki ſ dobremu pšchiladej žyľeho luda cžerpať. Ale kať malo wërjazych so na ſemi namaka! Rak šu so ludžo na to ſwucžili, haſle potom ſ nadžiju do pšchichoda hladacź, hdňž maja poľnu móščen jako ſepjeru! Še-li pak wëra a wërnocź so šhubila, je cźłowjekow cžinjenje a ſmyšlenje ſ ničomu, šłabe a horde.

„Šedyn rëczi ſ druhim njewužitne wëzy.“ Rakju njehódnu ſabawu wjedu huſto doſcź njewërjazy, hordži cźłowjekowo mješ šobu! W nej njeleži žane žohnowanje ſa nich abo ſa druhich. Žich rëcže nicžo natwarjaze w šebi nimaja, huſto jenož cźłowjekow dušche ſajëdojčža. A telko droheho cžaka so dženšnišchi džen hišcže pšchëbledži pšchi piwowym bližje! Hordži pytaja ludžo ſe šwojim jaškom wšchitko šebi podczišnyč a mënja: „Naſch jašyk dyrbi wjazy plačicź, nam so šlušcha rëcžecź; ſchto je našch Anješ?“ Rak huſto wšchať je ſrëcžniwoſcź a wulka huba nad prawdže — na šhwilu — dobywala! We wulkich šhromadžišnach šmy huſto doſcź pšchëd wójnu šhonili, kať so prawda a wërnocź pšchemožesčtej psches

wótre wolanje. Rak nëtotryžkuli mën, so wón ſ njehańbicžiwocžu najdale na šwëcže pšchindže, a tež po tym cžini.

A tola našch teſt tajkich njehańbicžiwých cźłowjekow jebate huby mjenuje; dofelž woni njerëcža ſ pšchëšwëdcženja. Wšchať tež woni nimaja šwëdomnje, kotrež jich ſtutki šudži. Dofelž pak woni ſ wjetšcha tola po pšchëšwëdcženju njerëcža abo njeczinja, wšchať njebudža žane wopory ſa jich hubjenu wëž pšchinjescź móž. Pšchetož ſa wëž, wo kotrež wërnoczi, prawdže a žohnowanju cźłowjek njeje pšchëšwëdcženy, njebudže wón žane wopory pšchinjescź. A huſto doſcź tajzy próšdni hordacžkojo we wutrobje cžuja tu roſtoru mješ jich žadocžemi a jich šwëdomnjom: „woni wucža ſ dwojakej wutrobu“. Dyrbimy my haſle na tajkich njebžowných cźłowjekow pošlučacź a so wot nich ſawjescź? Še to tola jenož jich jašyk, kiž so tak hordži, jich cžëto, ale ſešady teho dyrbi so šhowacź šhuda, njepokojna dušcha, wot Duchu Božeho šudžena. Tehodla pak šmësch tež, hdňž hordži ludakojo czi prawo njedadža, ſ wjetšcha tón trošcht mëcž, so so ſnutška we nich tola hišcže nëſchto druge hiba, ſchtož woni czi jenož ſjawnje pšchidacź njehadža. Woni wucža ſ dwojakej wucžbu. Ale na tónzu wšchať so tež ſ wjetšcha ſjawnje jich próšdna hordocž wopokaže. Šordocž pšchindže prijedny pada.

„Dofelž hubjeni ſahubjeni budža a šhudži ſdychuja, čžu ja ſtanyč, praji tón Anješ, ja čžu pomoz temu poſtajič, na kotrehož ſakaju.“ Šhudži a hubjeni pola hordych nejšu widženi, hordži njefnaja ſ wjetšcha šmilnoſcź, kotraž by po hubjenymi so horjebrała. Njecžerpja runje nëtko tež huſto doſcź šhudži a hubjeni psches pšchëhnate, wyšoke plačžišny, kotrež ſa najwšchëdnišchu žyrobu nëkoſi wikowarjo šebi žadaja! Šzebicžnoſcź a nahrabnoſcź so runje w tutym cžaka poſaſuje. Ale tón Anješ je tola najwjetškej nušy najbliže, a čže pomoz temu poſtajič, na kotrehož ſakaja.

Šary je tón ſrudny šhërlušč: Šomhaj, Anješ, šwjeczi šu wotebërali! Ale tak dolho, kaž tež so jebazy a njewërjazy hanjerjo próžuja, jich ſtutki šu ſ woprëdka šudžene a njemóža Bože kraľstwo pšchemóž. Tehodla njech wëra a šwërnocź, pocziſki a wërnocź po wójnje, wupruhowanu psches nëcžišche cžerpjenja cźłowjeſtwa, ſ cžëczi pšchindu, a njech cźłowjekowo poſtanu, kiž ſ jenakej wutrobu wucža a šu wëcže w Bošy ſakorjenjeni! A temu daj Bóh ſbože! Šamjen.

Kř., f. w K.

Franžowſka pobožnoſcź.

Njedawno mi mała 1911 w Pariju cžiččžana cžitanka do ruki pšchindže. Wona bë ſa dźeczi, kotrež haſle šu cžitacź na wulke, pižana a mëješche 89 wobraškow. Anižta mje ſajimowaſche, a tehodla šym šebi ju bliže wobhladať.

Šeje napišmo rëka: „Prënja kniha ſa cžitanje a powuczenje džëcža w ſadžerženju a wužitnym wjedženju.“ Wny žaneje šerbšteje knihi nimamy, a tež wjele nëmškich njeje, wot kotrychž by so jena tak huſto naſadowala, kaž tale cžitanka, mjenužy 278 raš. Dofelž je so daloko wot Parija bliško nëmškich mješow namakala, dha je móžno, so so we wulkim džële Franžowſkeje abo šnano w žyľym kraju wužije.

Štawy so w knižy tak wotmënjeja, so pschëzo jedyn wo ſadžerženju a drugi wo šwëtnej wëzy powucžuje, kaž wo džële, bydle, jëdži a picžu, ſemi, morju, kofošchi, konju atd. Pšchšpom-

nicz 60 dyrbi, so 66 małe nastawki wustojnje dosc, to rēka dżęćowemu sroymjenju pschimerjene, pišane.

Mi 60 najbōle wo to jednaſche, kaſ 60 franzowſke dżęćo w ſadżerženju abo, kaſ Franzoſa praji, w morali roſwuczuje. Mny 60 ſa mōde lēta ſ bibliſkeje ſtawijny wuknyli, ſchto je nē-kaſka woſkoba cżinila, rēczała a kaſte je jejne ſmyſhlenje byſo. Po tym 60 budżili, hač bē jeje ſadżerženje pēkne abo njepekne, a ſchto bychmy my na jeje mēſtnje cżinili. Na bibliſtu ſtawijnu franzoſka kniſka njeđiwa a mjena Bōh, Jeſuſ, jandžel nihdže njejmenuje. Kaſ dżęćo ſ njeje wuknje 60 pēkne ſadżerżecz abo, kaſ my prajimy, pobożne bycz, to njech ſlędowaze pschikladu potaža.

1. **Pscheczelnosc.** Pawoſ bu do młyna pōſkany. Duzy nadeńdže khudeho, ſkabeho ſchędziwza. Tōn bē hōdny. Hōlczł by jemu rad hubjenſtwo polōżił. „Kaſte njeſbože, ſo 60m 60woju pomafu ſeņēdał“, pomnyſli a ſebi psched ſchędziwzom cżapku ſežahny. „Budż ſbożowne, dżęćo“, jemu khudy muž pschiwoſa, „kiž ty ſtarych cżęſcziſch!“

Winowatoſc. Saſo Pawoſ k mynej pschińdže, wulēſe tam ſ kerczka dakotata kotoſch. Wōn hnydom do kerczka pohlada a namaka hneſdo ſ wōſkom jejemi. Do młyna pschischedſchi a młynkowu poſtrowiwſchi wōn praji: „Anjeni, ja 60m runje w bliſkim kerczku hneſdo jeji namakał, kiž je waſcha kotoſch ſnjeſka“, a domjedže tam młynkowu. Ta bē nad jejemi kaſ teſ nad hōlczłkom jara ſwjekeleſena, da jemu wulki kruč tykanza a dżęſche: „Wmi, to je ſa to, ſo 60 twoju winowatoſc dopjelnił.“

Smilnosc. Darjeny tykanz tał derje wonjeſche, ſo by Pawoſ najradſcho hnydom wot njeho kuſał. Na dobo pał 60 na ſchędziwza, kotrehož bē ſetkał, dopomni. „Tōn hiſchcže njeje ſnēdał“, pomnyſli. „Kaſ by jemu tola tykanz ſeſłodżik!“ Dale khwatajo jeha bōrſy nadeńdže a da jemu tykanz do ruki. Starz bu wot hōlczłkoweje ſmilnoſcže zyle hnuty, dżakowaſche 60 a 60ly jemu po ližomaj bēžachy.

Taſte bē Pawoſ w bēhu jeneje hodżiny ſkladnoſc namakał, pscheczelnosc wopofaſacz, winowatoſc dopjelnicz a ſmilnoſc cżinicz.

2. **Čęęc, ſprawnoſc, prawda.** — „Maczi, maczi! kaſte ſbože!“ woſaſche Saſ a padny maczeri wokolo ſchije. Mny bēchmy khudzi, a hlej, kaſ bohaczi nētk 60my!“ Saſ ſ dnyſafa mōſcheń wuczahny a ju wotewri. W njej bēchu papjeru, ſ kotrychž maczeri cżitaſche: „10 frankow, 100 frankow, 1000 frankow atd.“

„S wotfel dha tele pjenjeſy pschińdu?“ rjetny macz.

„Maczi, ja w pschērowje hrjebach a hrjafach. Anjeſ po puczu nimo dżęſche. Wōn rubiſchko wuczahny, ſo by ſebi czoło ſetkēł, a pschi tym jemu nēſchto do procha padže. Saſo bēch je pschērowa wulēſł, namafach tule mōſcheń, ale knjeſ bē hižom woteſchoł. Nichtō mje njeje widžał, nichtō to njewē. Nētk 60my bohaczi.“ A dżęćo wjeſke poſkafowaſche.

Macz kručze na nje ſhladowaſche: „Nichtō cže widžał njeje, a to cže ſpokoji?“ Dżęćo 60 ſacžerwjeni.

„Nichtō jo njewē — a twoje ſwēdomnje? Njebudže czi kōždu hodżinu wo dnjo a w nozy porokowacz: »Tōn, kiž je zuſe kublo namakał a je khowa, je paduch?“

Dżęćo hłowu potyhli.

„Ty ſebi myſliſch, ſo budžemy 60 ſ tuty mi pjenjeſami wo-bohaczič. O moje dżęćo, my njebychmy ženje tał hubjeni byli, pschetož my bychmy cžeſcž ſhubili, kiž je najwjetſchi poklad. Duž bēž, moje dżęćo, bēž w ſtoku, ſo by teho knjeſa doſcžahnyło. Hdyž 60 jeha namakał, wrōcz jemu mōſcheń ſaſo. Njejſy-li jeha nadeſchko, potom donjeſemaj wēz k pschedſtejiczerjej, hdyž tajz, kiž 60 nēſchto ſhubili, 60 ſa ſhubjenym praſchecz pschińdu. Tał

60mój potom naju winowatoſc cżinikoj, a ja ſmēju dowēru k tebi.“

Saſ bē wot maczeriſch 60wowo hnuty, wokolſcha maczer a bēžęſche ſa tamnym knjeſom.

W tajkiche jednorych, dżęćo sroymliwych powjedańcžkach 60 młodżinje pocżinki pschedſtajeja a wucza. To 60 w naſchich cżitanach teſ ſtawa a je wēz hjeſ poroka. Roſdžel mjeſ moraliſkim roſwucżowanjom we franzoſkich a naſchich ſchulach pał ſwonkownje hižom w tym leži, ſo mamy my nimo cżitanki hiſchcže bibliſtu ſtawijnu a bibliju. Teje kniſy ſtej ſ franzoſkich ſchulow wupofaſanej, runje kaſ Boža martra, pschetož Franzoſojo praja: Nam je wohidne, na cżłowjeka hladacz, kiž na ſchizju wiſajō mřeje.

Abožinſke wobſtejnoſcže we Franzoſkej potajkim mjele hinaſche njejſu, hač tam psched 125 lētami bēchu, jaſo bu Bōh tōn Anjeſ wotſadżeny, ſchęſcżijanſtwo wotſtronjene a na jeju mēſtno cżłowſki roſom ſtajeny. Hdyž pał Bōh a jeha 60wo w ludu tał dołhe cžaſy ničō njeplacz, tam žana cżitanka ſ rjanymi powjedańcžkami a ſ najjaſniſchimi pschikladami ludej njepomha; tam ſkōncżnje k temu dōńdže, ſchtož je Samuel nēhdy k Saulej prajik: „Ty 60 Anjeſowe 60wo ſacziſnył, a tōn Anjeſ je tebe teſ ſacziſnył.“ 2. Sam. 15, 26. J. K.

Wumjeńkał

abo

Hdyž ma wtohu, tam roſeje.

Powjedańcžko ſa lud,
po nēmſkim wobdžęłane wot dra. Pfula.

(2. pokračowanie.)

Schtwórty ſtam.

Michał na 60woje ſahrodnictwo cžejuje.

Michał dnybjeſche 60 nētko hiſchcže raſ wo zyle hoſpodaſtwo ſtaracz. Wōn jo cżinjeſche ſ cžežlej wutrobu. Žonje hromadže žarowaſchtej, płaſaſchtej, dżęłafchtej a pačzerje ſpēwaſchtej. Sena druhej wutrobu polōžeſche a pocžežęſche. Žiwjenje 60 cżiche psches dom wlecžeſche.

Se pał ſtara baſni, ſo w jeny domje muž w młodych lētach a w poknych mozach wumrije, kotryž macz, kotru a młodu wudowu ſawoſtaji. W tym domje jena zyl džen płaſaſche a žarowaſche: to bē macz; druha rano a wječor: to bē kotra; tſečza, hdyž 60 jej wuſda: to bē młoda wudowa. — Wēdy bēſche 60 po Bētrowej ſmjereči pol lēta minyło, dha 60 jej tōn a tamny bližeſche, dha ji teho a tamneho wuſaſowachu. Sedyn, na pschiklad, jeneho wjedziſche, kiž mējeſche 10 000 toleſ, druhi druheho, kotrehož ſa- mōženje drje nētko hiſchcže wulke njebēſche, kotremuž pał dnybjeſche 60 po ſtarym wuju mjele namrēcž. Wſchitzy bēchu rjani hōlzy, zyle hjeſ poroka — Dotal bēſche Marſcha Michałej ſjawnje powjedał, ſchtož myſleſche, a wōn bē jeje jeniczi radzičel; pschetož jejni ludžo daloko wot njeje bhdłachu, a k wophtowanjam 60 w lēczi khwila njenamaka. Nētko pał 60 wona tajicž pocža. To ſnadž 60 ji lēdy džiwaſch; ale tola budziſche lēpſchu dowēru k njemu mēcz dnybjał. Saſo wōn pntny, ſo ſa njej khodžachu, džeſche k nej: „Duba dżowka, ja 60 njeđiwam, ſo chzeſch 60 ſaſo wudacz. To wſchaf je nimale nuſne. Wo jene pał cže božeđla proſchu: Wuſwol ſebi pobożneho, ſprawneho muža; njehladaſ na pjenjeſy; wiſchako maſch 60wój khleb. Cziń jo twoje dla, cziń jo teſ mi a ſtarej maczeri k woli, ſo bychu namaj krotke dny naju wotpocżinka ſkažene njebyłe. Sa czi nočzu žaneho radzič; hdyž pał czi jeneho wuſaſuja, dha mi to praj. Sa burow zyleje wokolnoſcže ſnajū a nočzu ničō hač tebe kēdžbliwu cżinicž, jeli ſo

wulašowany nima dobrego mjena, abo jeli so bu mi kamemu jeho njeušchnošće snajomne.“

Wona flubi, a budžišće tež płowo dżeržala, hdy běšće Marja wschitto nješlafyła. Zako ta šhoni, so Marscha na wudacze myšli, dha so njemóžesche wjazy społojic. Wona nješwarjesche a nješforžesche; ale płatanje a šdychowanje žaneho kónza njemějesche. Dotal běšće, po Pětrowej šmjerczi, kubło jako šwoje wobhladowała, dokelž dže Michał hospodarjesche. Šdnyž pak šebi nětko na to myšlesche, so se šymu šnadž nowy knjes do domu pschindže, a so Panez kubło hinasche mjeno dostanje: dha čzujesche dwójzj wschitku staru žalosc, dha budžišće mohła šancž psche šrudobu. — Marscha wjedžišće, čzehodla pschichodna macž płatašće. Wona běšće čzicha, njemějesche pak nětko wutrobj došč, šo Michalej šjewicž.

Bóršj po žnjach pschindže Rudželiz Gandrij lóber š Brěšny a wobhlada šebi tu škladnošč. — Ša šti nježele šo Marscha š staršchimaj domjese a š nimaj š Gandrijej. Wonaj tež na tym dnju pschesjene pschindžeschtaj. Na druhi džen šo domoj wróćiščij, Marscha Michalej prajesche, so je šo flubila.

Wo Gandriju Michał ani šleho, ani dobrego powjedacž njemóžesche. Wón bě druhi šyn kublerja w Brěšnje, něhdže 30 lět starj, pilny džekacžer, fiž njehrajesche a njepijesche, rělasche dobry hospodar a běšće dušchny a kruty hólz.

Rwaš bu hnydom po hodžoch džeržany.

Lubj čžitarjo! »Šdnyž šo tón šněžl nańdže, dha šo ta šchčež-čžicžka šańdže.« Dotal běšće wscho po waschnju Panez šwójby šchło. Woni běchu džekali, w bohobojašnosčji žimi byli, njeběchu šebi ničeho wotežahowali, a kubło běšće šo jim rejko. — Rudželiz Gandrij bě dobry hospodar. Š tym mjenom pak šo husto najškupišchi šawišnik šhwali, a šwět jeho tež šhwali. Ša krótki čžaf wón w domje wscho wobroczi. Wón šwoju žonu psche jědž šwarjesche: „Marscha, »lěto ma dołhi pyšl!« Čhemyl-š ta žimi byč, dha šo ničšo njenahromadži, wošebje dokelž mamoj tajki čžěžki wumjeńš na šchiji.“ Wona jemu roškadže, so džej staj jo taj staraj čžlowjelaj čžaf žiwjenja tak šwucženaj bykoj. Wón pak wotmolwi: „We wobšydnym liščje pišane šteji, so dšrbitalj š namaj jěšč; a šajtaž jědž je, š tajtej mataj špošjom byč.“

Š žyła šo šdasche, kaž by Gandrij dale žane šwědomnje njeměł, hacž wobšydnj list. Młóćkam a čželadnikam bu na mšdže wotežahowane; pschecželstwo a wobšhód šo njeđeržesche, pschetož wopytowanki do pjenjes běža. Mjany wós, Marjine horšo a wješele, bu se 100 tolerjemi wušbytku wuměnjeny ša něšajku staru šelenu kolešniku. Wšchitkón prjedawšchi rjad pschestawasche; wscho šo pscheměnesche. Šchtož mějesche Gandrij pod pluhom, to dšrbjesche dobracžowane byč, runjež šo psches wobjed abo psches šwjatol džekasche. Še rjane čžornacžki, kotrymž bu wowš a šyno wotežahowane, po wobdžekanju polow tak šuche a koščzate won hladachu, kaž bychu šwojeho njeboh knjesa žarowale. Džekacž a dobytł bracž, teho běšće Gandrijowa dušcha pošna.

Michał ša džiw hdy dele pschindže, šhiba jeno š jědži. Ale čžaf wobjeda a wječerje běšće pola Rudželiz tak nještajny, so naschej staraj žyle se šwojeho rjadu pschindžeschtaj. Šej čžištošč a dušchnošć, fiž něhdj w domje knježesche, bě šo šhubila. — Zako pak Marja Gandrija přeni ras we wěrowańskej šutni šwojeho njeboh Pětra won hicž widžesche, dha běšće wscheho kónz. Wona ša žyly džej ani š jědži dele njepšchindže; šrudoba čžyšche jej wutrobu roškozicž.

„Michale“, rjekny wona płacžizj, „ja jo wjazy šnjescž njemóžu; ty dšrbiščij š Gandrijom porēcžecž. Šewal njejšy lohko mjelcžak, a nětko čžesč wschitto šnjescž!“

„Macžerka“, prajesche Michał, „š woli jenemu tón ničšo nje-

čžini, a prawta pschecžiwu njemu nimam: wón mi hiščče ničšo šapowjedžik njeje, šchtož je pišmownje poštajene. Šola pak, dokelž měnišch, čžju š nim špytacž.“

Wón tehodla tak šahodnje hacž móžno š Gandrijom rěčesche, proščo, so by jemu a jeho Marji tajšej šrudoby njecžinił. Šbn pak krótko a šurowje wotmolwi: „Šchtož je moje, to je moje! Š tym ja čžinju, šchtož čžju; a do teho njech šo ničtš njetyła!“ — Šak běšchtaj hotowaj.

Hacž do našymy naschej staraj hiščče pola njeho wutrašchtaj. Šehdy dšrbjesche Gandrij Michalej šeczi džel pola š našymnej rožžj pohnojicž. Wón pak to tak njedošpolnje a škupje ščžini, so šo starj Michał jara rošmjersa. Wón tehodla won džesche, so šo se šwojim pschichodnym šynom na roli trječji. Šudy dha šo jeho prašesche, hacž je to hnojene, a hacž šwoju rolu njeje lěpje hnojil. Gandrij pak jemu š hrubym rěčemi wotmolwi, so móže hicž šforžicž, abo so móže šaru wsacž a šebi hnoja pschimosč, dokelž tak ša žyly džej ničšo njecžini. — Š tym pak »tam trječji kaž čžert do hornšow«. Wšchetož našch starj na njeho šawrjesła: „Šarla, hdy bych ja 20 lět młódschi był, dha bychu tebe na šari domoj wjelli. Š mojeje šaroby dla čžył čžej dženkša hiščče pschecžekacž, so by ty ležal kaž šromadka hnoja, hdy bych šo hrěcha njehańbowal. Šle nětko je kónz! Ša pschichodnje moju šłomu ššhowam, a ty twój hnoj. Šo běch ja š dobreje wole š mojim šynom tak wucžinił; wo tym ničšo pišane nješteji.“ — Šak prajiwšchi wróći šo š wšy a džesche runy pucž do šwojeho šahrodništwu. (Wšchichodnje dale.)

Wšchelake š bliska a š daloka.

* Druhi narodny džej (27. januara) je našch lubowany šhěžor Wšlem II. we wójnje šwjecžik. We wšchitkich Božich domach nascheho wótzneho kraja šmy š džakowanjom a proščenjom psched Boži trón šupili. Duž wopomńimj tež šudy, šak je našch šhěžor šwoju njepowalnu wěru šjewil w dołhich měšazach teje čžěžšej wójny, so je Wóh tón šnjesh š naschej prawej wězu. Š juliju 1914 wón šawoła do ludowych šromadow wokoło jeho šrodu: „Mječž šo nam do rušow čžiščeczi, ale my š Božej pomožu mjecž tak ponješemy, so móžemy jón šako š čžesčju do nóžnjow tyknyč.“ Š tym napominanjom wón škónczi: „Nětko džicže do Božeho doma, poškatěče šo psched Bohom a prošče wo pomoz ša našche hódne wóšško.“ Wšchi wotewrjenju šhěžorstwowešo šejma wón wupraji: „Šruczi a šwěrnj, šhutni a rycžerizj, ponižni psched Bohom a šmužiczi psched njepšchecželom, doměrimj šo wěčnej wšchehomožy, šotraž čžyła naš š dobremu kónzej domjescž.“ Wšchudžom šjewi ponižne pošhilenje pod Boha a wješeku wěru, so budže „tón šnjesh š nami, kaž je š našchimi wótzami był.“ Wšchudžom je to napominanje šhšchecž po našchich dobyčžach: „Boha nješahyč!“ Š tym wupraji šo přeni telegram wo dobyčžu we Bogelach. Wón telegrafowasche šwojej džowzj: „Wóh tón šnjesh je našchich wošakow žohnowal a jim dobyče špoščžik. Mječ wšchizj domach jemu na šolenach džakne modlitwy špěwaja. Mječ je wón tež dale š nami a š našchim žylym ludom. Šwój šwěrnj nan Wšlem.“ Wón wupraji — — hodj 1914: „Mš štejmj na njepšchecželšej šemi, njepšchecželšej škóncž mjecža pschimosč, wutrobu našchemu Bohu“, a w tym šamym čžaku psched šwojim wóšškom: „Ša bych wam, moji lubi, wšchitkim š wutrobu pschal, so byščeže hodowny šwjedžen na domjazej šemi šwjecžili. Šo to móžno njeje, na tym ja winy nimam, Wóh je mój šwědł. Ša njejšym wójny čžył; wona je nam nanušowana; duž čžemy ju tež wošowacž š Božej pomožu hacž še šwalobnemu kónzej.“ Na lětnym dnju šapocžatka wójny wón š nowa wobšruczi: „Wšched Bohom a šistoriju je moje šwědomnje čžište; ja njejšym wójnu čžył. Šle my móžemy džakownje wušnacž: Wóh je š nami był. Šak wulke wošowanje ša prawo a šwobodnošč nascheho wótzneho kraja powjedžemy, kaž dołho tež traje, a budžemy w čželczi wobštacž a psched Bohom, fiž čžył našche brónje dale žohnowacž, teho dobyče hódni byč.“

Šamolwity redaktor: J. Gólč. Ššoburedaktor: J. A. Kapleř.

Čžiščecžer a nakladnik: M. Šmoleř.